

Sigmund Freud

**Sexualitatea copilului
și a adolescentului**

Trei cercetări de teoria sexualității

Traducere și studiu introductiv de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Cuprins

De ce am ales cercetări și nu eseuri... și alte explicații de istorie culturală (studiu introductiv de Lucian Pricop) / 7
Notă asupra ediției / 13

Sexualitatea copilului și a adolescentului / 15

Deviațiile sexuale / 17

- I. Deviații care se referă la obiectul sexual / 20
- II. Deviații care se referă la scopul sexual / 38
- III. Generalități privind perversiunile / 50
- IV. Despre pulsiunea sexuală la nevrotici / 53
- V. Pulsioni parțiale și zone erogene / 59
- VI. Explicația predominanței aparente a sexualității perverse în psihonevroze / 61
- VII. Caracterul infantil al sexualității / 63

Sexualitatea infantilă / 65

- I. Perioada de latență sexuală în timpul copilăriei și întreruperile sale / 71
- II. Manifestările sexualității la copil / 75
- III. Scopul sexual al sexualității infantile / 79
- IV. Manifestările sexuale masturbatorii / 82
- V. Căutările copilului cu privire la sexualitate / 92
- VI. Fazele dezvoltării organizării sexuale / 96
- VII. Sursele sexualității infantile / 100

6 *Sexualitatea copilului și a adolescentului*

Transformările pubertății / 107

I. Primatul zonei genitale

și plăcerea preliminară / 110

II. Despre problema excitației sexuale / 116

III. Teoria libidoului / 120

IV. Diferențierea sexelor / 123

V. Descoperirea obiectului / 127

Concluzie / 138

SEXUALITATEA COPILULUI
ȘI A ADOLESCENTULUI

Trei cercetări de teoria sexualității

DEVIAȚIILE SEXUALE¹

¹ Datele conținute în prima parte a acestei lucrări se sprijină pe scrieri ale lui v. Krafft-Ebing, Moll, Möbius, Havelock Ellis, v. Schrenck-Notzing, Lôwenfeld, Eulenburg, I. Bloch, M. Hirschfeld și pe articolele publicate în cel mai recent *Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen*, editat de acesta din urmă. Bibliografia subiectului nostru este prezentă în scrierile pe care le vom menționa. De aceea, ni s-a părut inutil să le indicăm într-o manieră mai detaliată. Rezultatele obținute prin observația psihanalitică a invertiților se bazează pe comunicările făcute lui I. Sadger și pe propria mea experiență. (n.a.)

Pentru a explica nevoile sexuale la om și la animal, în biologie se utilizează ipoteza unei „pulsiiuni sexuale“; la fel, pentru a explica foamea, se presupune existența pulsiiunii ingerării de alimente. Cu toate acestea, limbajul popular nu cunoaște, pentru pulsiiunea sexuală, termenul care să corespundă cuvântului foame, știința folosindu-se de termenul „libido“¹.

Credința populară își formează unele reprezentări stabile despre natura și proprietățile pulsiiunii sexuale. Astfel, se admite că aceasta lipsește în copilărie, că se constituie în perioada pubertății și în legătură cu procesele de maturizare, că se manifestă prin fenomene de atracție irezistibilă exercitată de un sex asupra celuilalt, iar scopul său ar fi unirea sexuală sau, cel puțin, anumite acte care tind spre acest scop.

Avem însă toate motivele să credem că această descriere nu este fidelă realității; dacă se întreprinde o analiză atentă se descoperă aici numeroase erori, inexactități și judecăți pripite.

Vom introduce doi termeni: persoana care exercită o atracție sexuală va fi numită *obiect sexual*, iar actul către care pulsiiunea împinge, *scop sexual*. Experiența științifică ne demonstrează că există numeroase devieri în privința ambelor, obiect sexual și scop sexual, al căror raport cu norma acceptată are nevoie de o investigare de profunzime.

¹ Singurul termen apropiat din germană (*Lust*) are din păcate mai multe sensuri, desemnând atât trăirea nevoii, cât și a satisfacerii. (*n.a.*)

I. DEVIATII CARE SE REFERĂ LA OBIECTUL SEXUAL

Cea mai bună interpretare a noțiunii populare de pulsivitate sexuală o găsim în fabula poetică despre ființa umană divizată în două părți, bărbat și femeie, care aspiră să se reunească prin iubire. De aceea, este extrem de surprinzător să aflăm că există bărbați pentru care obiectul sexual nu este femeia ci bărbatul și că, la fel, există femei pentru care femeia, reprezintă obiectul sexual. Persoanele de acest gen se numesc *contrare*¹ sau, mai bine, persoane *invertite*, iar fapta, *inversiune*. Inverșiții sunt, desigur, foarte numeroși, cu toate că adeseori este dificil să fie identificați².

A. *Inversiunea*

Comportamentul inverșiților

La persoanele invertite se disting următoarele tipuri:

- (a) *absolut* invertite, adică obiectul lor sexual nu poate aparține decât aceluiași sex cu al lor, în timp ce indivizii de sex opus le sunt indiferenți sau chiar le provoacă aversiune. Dacă este vorba de bărbați, ei sunt, ca urmare a acestei aversiuni, incapabili de actul sexual normal sau nu simt în realizarea acestuia vreă plăcere;
- (b) *ambigen* invertite (hermafrodiți din punct de vedere psihosexual), adică sexualitatea lor poate avea drept obiect

¹ În original, termenul folosit este *Konträrsexuale*. (n.t.)

² Privitor la dificultățile și la diferitele tentative de a stabili proporția inverșiților, vezi M. Hirshfeld, „Statistische Untersuchungen über den Prozentsatz der Homosexuellen“ în *Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen*, 1904. (n.a.)

oricare dintre sexe; inversiunii îi lipsește aici caracterul de exclusivitate:

(c) *ocasional* invertite. Inversiunea este determinată în acest caz de circumstanțe exterioare, în special ca urmare a inaccesibilității obiectului sexual normal sau a imitației. Persoanele de acest tip pot resimți satisfacție în actul sexual cu persoanele de același sex.

În afară de aceasta, invertiții se comportă variat în ceea ce privește aprecierea pe care o au asupra caracterului particular al pulsionii lor sexuale. Pentru unii, inversiunea este de la sine înțeleasă, precum este pentru normali orientarea libidoului lor, și reclamă dreptul ca inversiunea să fie pusă pe același plan cu orientarea normală. Alții însă se revoltă împotriva realității inversiunii lor și o resimt ca pe o compulsie patologică¹.

Se disting diferite tipuri de inversiune, după perioada de viață în care au apărut aceste manifestări sexuale. La unii, inversiunea pare să fi existat de-a lungul întregii durate pe care o poate acoperi memoria. La alții, ea se manifestă într-o anumită perioadă, înainte sau după pubertate². Această caracteristică poate să se păstreze toată viața sau să dispară pentru o perioadă. Ea poate să nu fie decât un episod spre o activitate sexuală normală. De asemenea, poate să apară

¹ Această rezistență la inversiune oferă condițiile pentru ca individul să fie accesibil tratamentului prin sugestie sau prin psihanaliză. (*n.a.*)

² Mulți autori au afirmat, pe bună dreptate, că nu se pot credita datele autobiografice ale invertiților referitoare la momentul în care se manifestă înclinația către inversiune, deoarece aceștia au putut elimina din memorie faptele care ar dovedi atitudinea lor heterosexuală. Psihaliza a dovedit că această bănuială în cazurile de inversiune la care a avut acces și a căror anamneză se modifică, acoperind lacunele datorate amneziei infantile. (*n.a.*)

târziu, după o lungă perioadă de sexualitate normală. S-au semnalat chiar cazuri de oscilații periodice, între un obiect sexual normal și un obiect invertit. Deosebit de interesante sunt cazurile în care libidoul se schimbă înspre inversiune după o experiență penibilă cu un obiect sexual normal.

Aceste serii de variații sunt, în general, independente. În formele extreme, cele ale inversiunii integrale, se poate admite că particularitatea sexuală apare devreme în viață și că individul se simte în acord cu particularitatea sa.

Fără îndoială, numeroși autori refuză să adune aceste diferite cazuri enumerate într-o categorie, insistând asupra diferențelor pe care ele le prezintă, mai degrabă decât pe elementele comune, ceea ce răspunde mai bine opiniilor pe care le au asupra inversiunii. Dar, oricât de legitime ar fi separările, nu se poate contesta că se pot întâlni toate gradele intermediare, astfel încât formarea unei categorii pare să se impună.

Teoria inversiunii

La început, inversiunea a fost considerată drept semnul înnăscut al unei degenerescențe nervoase și era în concordanță cu faptul că primele persoane la care medicii au constatat inversiunea erau bolnavii de nervi sau cei care, cel puțin, lăsau o astfel de impresie. Această teză conține două afirmații care trebuie să fie apreciate separat: caracterul înnăscut și degenerescența.

Degenerescența

Utilizarea fără discernământ a termenului degenerescență, aici și oriunde în altă parte, ridică obiecții. Treptat, ne-am obișnuit să numim degenerescență orice manifestare

patologică a cărei cauză nu este direct traumatică sau infecțioasă. După clasificarea degenerațiilor făcută de Magnan¹, a devenit posibilă aplicarea termenului de degenerescență cazurilor în care funcționarea sistemului nervos este perfectă. În asemenea condiții, ne întrebăm care pot fi foloasele și noutatea noțiunii de degenerescență. Pare oportun să nu vorbim de degenerescență în următoarele cazuri:

1. când nu există coexistența mai multor deviații grave de la normă;
2. când ansamblul funcțiilor și activităților individuale nu a suferit alterări grave.²

Faptul că invertiții nu sunt degenerați, în acest sens, reiese dintr-un ansamblu de aspecte:

1. reîntâlnim inversiunea la subiecți care nu prezintă alte deviații grave;
2. inversiunea se găsește la persoane a căror activitate generală nu este tulburată și a căror dezvoltare etică și intelectuală poate să fie foarte înaltă³.

¹ Valentin Magnan (1835-1916), psihiatru francez care realizează în *Des anomalies, des aberrations et des perversions sexuelles* (1885) una dintre cele mai rafinate clasificări ale pulsuniilor. (n.t.)

² Pentru a arăta ce rezerve trebuie să avem la stabilirea diagnosticului unei degenerescențe și cât de puțină importanță are el în practică vom cita pasajul următor din Möbius (*Ueber Entartung, Grenzfragen des Nerven und Seelenlebens*, 3, 1900): „Dacă se trece în revistă vastul domeniu al fenomenelor asupra cărora s-a convenit să fie numite degenerescențe, pe care l-am luminat cel mult cu câteva raze de lumină, se va vedea valoarea care trebuie atașată unui diagnostic de degenerescență“. (n.a.)

³ Trebuie să se conceedă avocaților „uranismului“ că unii dintre cei mai eminenti bărbați au fost invertiți și poate chiar invertiți absolut. (n.a.)